

Večernik

Leto III. (X.), štev. 51

Maribor, sobota 2. marca 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440

Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Odkritje nove obsežne zarote na španskem

SREDIŠČE V BARCELONI. — TUDI PEHOTNI OFICIRJI PROTI SEDA-
NJEMU REŽIMU. — MORNARICA PODPIRA DIKTATORJA.

LONDON, 2. marca. 'Morning Post' poroča, da je prišla španska vlada na sled novi zaroti, ki ima svojo centralo v Barceloni. Upor bi imel izbruhiti že te dni. Gibanje je zavzelo tokrat še mnogo večje dimenzije, kakor zadnji ponesrečeni upor artiljerijskih oficirjev, nevarnost pa je še mnogo večja, ker so se artiljerijskim oficirjem pridružili sedaj še pihotni oficirji. Tako da je vsa armada proti režimu generala Primo de Rivero, ki more računati samo še na podporo mornarice. 'Morning Post' dvomi, da bi mogla vlada zadušiti tudi ta upor. Primo de Rivera z vso naglico oborožuje mor-

narje, ki so dobili popolnoma novo bojno opremo. Vse vojne ladje so v strogi pripravljenosti. Vlada doslej še ni izvršila nobenih aretacij iz bojazni, da bi moglo to izbruh revolucije še pospešiti. Španska meja je hermetično zaprta in španski listi ne smejo o najnovejšem razkritju nič poročati. Vesti za inozemstvo pa so najstrožje cenzurirane. Potniki, ki prihajajo iz notranosti države, pa zatrjujejo, da se v Barceloni vse pripravlja na izbruh revolucije. Zadnje dni je zaprosilo že nenavadno veliko število ljudi za izdajo potnih listov za inozemstvo.

imel namen spraviti Slajferja s sveta; Coter pa se je zagovarjal, da ga je udaril le radi tega, ker je vedel, da ima Slajfer pri sebi samokres in se je bal, da ga ne bi gospodar napadel...

V razpravi sta se zagovarjala danes Breg in Coter s popolno pijanostjo.

Porotniki so z 10 proti 2 glasom potrdili vprašanje glede amora ter soglasno zanikali vprašanje, ali je bil zločin izvršen v preveliki pijanosti. Na podlagi tega pravoreka je senat obsodil Karla Coterja in Ludovika Brega v smrt na vešalih.

Proti obsodbi je bila vložena ničnostna pritožba, ki jo je pa najvišje sodišče zavrnilo ter poslalo spise ministrstvu pravde. V razmeroma kratkem času je bila stvar rešena tudi v ministrstvu v tem smislu, da se oba obsojenca predlagata v pomilostitev, in tako se glasi poslednje dejanje iz tragedije v Svetinicih: Coter pojde za vse svoje življenje v kaznilnico, Breg pa se mogoče povrne iz nje kot sivolasi starček.

Morilca Coter in Breg pomiloščena

PO JESENSKI MARIBORSKI POROTI NA SMRT OBSOJENA ZLOČINCA JE
KRALJ POMILOSTIL NA DOSMRTO OZ. 20LETNO TEŽKO JEČO.

Maribor, 2. marca.

Iz Beograda brzojavljajo, da je kralj podpisal včeraj pomilostitev Karla Coterja in Ludovika Brega, ki ju je obsodila jesenska mariborska porota na smrt. Coter je pomiloščen na dosmrtno ječo, Breg pa na 20letno ječo.

Takole smo poročali 11. septembra preteklega leta o predmetni porotni raspravi:

Obtožena sta 29letni delavec Karl Coter iz Črmljenšaka in 32letni Ludvik Breg vinar iz Vintarovega vrha, da sta v noči 24. maja umorila na cesti v Svetinici starčka Josipa Slajferja. Kako in zakaj?

Posesnik Slajfer je imel pri sebi za poljskega delavca svojega dalnjega sorodnika Karla Coterja, ki je imel pred leti z njegovo hčerko Kristino ljubavno razmerje, kateremu Slajfer sam ni nasprotoval. Ko pa se je Coter nekoč na železnici ponesrečil in od takrat šepal, je Slajfer odkrito izjavil, da preda poslastvo svoji hčerki le, če vzame kakega drugega moža, kajti invalid Coter da ni za poljska dela. Razumljivo, da si radi tega Slajfer in Coter nista bila bog ve kaj dobra. Breg pa je služil pri Slajferju za vinarja, ki da ni imel srca za siromake.

Do katastrofe je prišlo omenjenega dne, ko so odhajali kopači, med katerimi sta bila tudi obtožena, iz Slajferjevih gorov proti Svetinici. Da so bili nekoliko alkoholizirani, je razumljivo, saj je znano, da pijejo kopači pri delu sadje-

več zmehšan z vinom ali pa celo samo vino. Zlasti pozno je odšla iz Slajferjeve kleti skupina: Coter in neka Terezija Zelenik, potem Slajfer, vinar Breg in neka Antonija Muršec. Na poti pa se je nenadoma Breg lotil svojega gospodarja Slajferja in ga večkrat vrgel na tla. Ko se je Slajfer presenečen pobiral, je pristopil nato še Coter in ga prav tako vznemirjen vrgel na tla. Muršecova je poskušala osvoboditi Slajferja iz pesti nasilnežev ter je v svoji duhanprisotnosti še vzela Brega kramp iz rok ter ga vrgla v stan. Toda sedaj je skočil po kramp Coter in izvršil z njim zverinsko dejanje. Na tleh ležečega Slajferja je udaril s tako silo po glavi, da je kri visoko brizgnila. Za tem ga je s krampom še dvakrat udaril z vso silo po glavi, nakar je prijel za morilno orodje Breg, ki je nadaljeval isto nečloveško početje. Coter in Breg sta tako Slajferju popolnoma razbila lobanjo. A krvolokoma še ni bilo dovolj! Coter je odlomil z bližnjega plota kol, z njim ponovno udaril Slajferja po glavi, tako da se je kol zlomil, nakar je zasadel kos, ki mu je ostal v rokah, že ubitemu Slajferju v usta in ga pustil štrleti v zrak... Umorjenemu starcu sta vzela rokavničarja in veržico, samokres in denarnico ter vdrli v njegovo stanovanje in pričela jesti in piti kakor po kakšnem vsakodnevnom opraviilu... Tu so ju še našli tudi orožniki.

Tekom preiskovalnega postopanja je Ludvik Breg brez ovinkov priznal, da je

presegati šest mesečnih dohodkov. Za odpravnino se računa tudi doba, ki jo je prebil kdo v državni službi pred stalnim nameščenjem kot pogodbeni uradnik ali dnevničar. Odpravnina se izplačuje odpuščenemu v enomesečnih obrokih od prvega naslednjega meseca po odpustu naprej tako dolgo, dokler ni cela odpravnina, ki dotičnemu gré, izplačana. Ako bi interes med tem časom umrl, se izplača odpravnina osebam, ki imajo po zakonu pravico do rodbinske pokojnine. Seseda pa nimajo pravice do odpravnine oni, ki so bili odpuščeni kazenskim potom.

Ravnotako je nova določba, da ima

jo pravico do odpravnine v iznosu eno mesečne plače v slučaju odpusta tudi pogodbeni uradniki in dnevničarji, ki so bili v državni službi ali v službi državnih prometnih ustanov najmanj eno leto; po najmanj petih letih dobe kot odpravnino dvomesečno plačo, ako so pa bili v službi nad pet let, pa trimesečno plačo, če seveda ni bilo v službeni pogodbi kako drugače določeno. V ta čas se računa tudi doba, katero je kdo neposredno pred tem prebil v aktivni državni službi. Pravice do odpravnine pa seveda nimajo državni upokojenci, ki so bili kot taki v državni službi kot pogodbeni uradniki ali dnevničarji.

Način izplačevanja odpravnine je za pogodbene uradnike in dnevničarje isti kot za odpuščene stalne nameščenice.

Zakon bo objavljen te dni v »Službenih Novinah« in bo stopil z dnem objave v veljavo. Določbe glede odpravnin pa imajo obvezno moč že od 6. januarja 1929.

Ni dvoma, da je novi zakon s socialnega vidika treba toplo pozdraviti, ker na eni strani odpravlja krivico, ki je bila storjena s poslabšanjem uradniške pragmatike; na drugi strani pa ne pusti ljudi v slučaju odpusta enostavno na cesti brez vseh sredstev.

Nove zakonske določbe o pokojninah državnih uslužbencev

Odpravnine za slučaj odpusta.

Včeraj, dne 1. marca je kralj podpisal zakon, ki ga bodo državni nameščenici res lahko z veseljem pozdravili, ker na eni strani upostavlja stanje, kakoršno je bilo ustvarjeno glede določenih pravic na osebno pokojnino z zakonom civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev iz l. 1923. ter z zakonom o državnem prometnem osebju iz istega leta, ki pa je bilo s finančnimi zakoni za leta 1926-27, 1927-28 in 1928-29 poslabšano. Vrh tega vsebuje zakon, ki ga je včeraj podpisal kralj tudi nove določbe glede odpravnin državnih uslužbencev, ki niso dosegli pravice na osebno pokojnino ali pa so bili nameščenici samo pogodbeno ali kot dnevničarji.

Člen 1 novega zakona ukinja današnje stanje, uvedeno z gori navedenimi finančnimi zakoni, ki so prvotno določili 10letno dobo za dosego pravice na osebno pokojnino razširili na 15 let in službeno dobo na 40 odnosno 35 let. Po tem členu dobe uradniki in ostali uslužbenci civilnega reda ter uslužbenci državnih prometnih ustanov sedaj zopet pravico na osebno pokojnino že, ko dovrše 10 let efektívne službe. Vendar se pa v ta čas ne računa doba, katero je kdo prebil v državni službi kot pogodbeni uradnik ali dnevničar. Ta določba izpreminja določbe obeh pragmatik, ki sta pripuščali tudi štetje te dobe v pokojnino. Po 10 letih efektívne državne službe pripada civilnemu državnemu uslužbencu na ime osebne pokojnine 50% osnovne pokojnine, za vsako nadaljino leto, ki se šteje v pokojnino, se računata 2%, tako da dobi polno pokojnino s 35 službenimi leti; uslužbenci prometnih ustanov pa dobe po 10 letih za vsako nadaljino leto 2 in pol %, tako da dobe polno pokojnino s 30 službenimi leti, odnosno eksekutivno osebje s 25 službenimi leti (za vsako nadaljino leto nad 10 službenih let po 3,333%).

Določba finančnega zakona, po kateri je imel civilni državni uslužbenec ali uslužbenec drž. prometnih ustanov šele po 15 letih efektívne službe pravico do osebne pokojnine v iznosu 60% (odnosno 62 in pol %) osnovne pokojnine, je torej z novim zakonom ukinjena.

Nova je tudi določba čl. 2 novega zakona, ki priznava pravico do odpravnine v slučaju odpusta iz državne službe odnosno iz službe pri prometnih ustanovah. Vsakomur, ki ima najmanj leto dni efektívne aktivne službe, pripada enomesečna redna plača z draginjsko doklado kot odpravnina; kdor ima nad leto dni efektívne službe, a si še ni pridobil pravice do pokojnine, dobi za vsaki nadaljni dve leti nepretrgane državne službe po eno mesečno pristojbino, in se začeto poto dvoletje smatra za celo. Vendar ne sme celokupna vsota odpravnine

Tuja podjetja in naši kulturni interesi

TRJANSKI KONJI V NOTRANJOSTI NAŠE DRŽAVE.

Maribor, 2. marca.

Razvoj vsakega naroda, ki hoče doseči svoj kulturni cilj lastne in obenem vsemu človeštvu koristne samobitnosti, mora biti organičen. To se pravi, da se mora razvijati, da mora napredovati v vseh svojih panogah v razmerju nekega notranjega ravnotežja. Narod, ki se razvija samo enostransko, je kakor enostransko izobražen človek, ki ne more nikdar postaviti celega moza. Kar je posamezen človek v družbi ljudi to pa je narod v družbi človeštva.

Našemu narodu, ki je prišel že zgodaj v tujo odvisnost, je manjkalo v srednjem veku plemstvo, ki je edino takrat vzdrževalo tradicijo kulture in odločalo v politiki. Brez svojega narodnega plemstva smo bili brezpravan amorfna masa in to je glavni vzrok, da nismo nikdar stremeli po svoji državni samostojnosti in da smo izgubili tako velike komplekse svojega narodnega ozemlja. Kmečki punči, ki so bili zgolj socialnega značaja, torej tudi le enostranski, niso mogli roditi ugodnih rezultatov.

Naše narodno prebujenje nas je zateklo tako brez takrat v Avstriji še vedno zelo vplivnega plemstva in brez širokega sloja zavedne inteligence. Naša mesta z Ljubljano vred so bila potujčena. Premoženje in kapital sta bila že takrat v rokah tujcev ali pa potujčenih Slovencev. Prizadevanje redkoštevilnih tedanjih rodoljubov je stremelo samo po narodni probuji. Šlo jim je za to, da ustvarijo v naših širokih masah zavest pripadnosti k slovenskemu narodu in s tem k velikemu slovanskemu rasnemu kompleksu. Na gospodarsko osamosvojitve niso in niso mogli misliti. Pozneje, ko je bil proces narodnega prebujanja srečno dovršen, je pa bilo treba posvetiti vso čuječnost in vse narodove sile brambi narodnih mej, ki so se nahajale pod neprestanim ogromnim pritiskom Nemcev na severu in Italijanov na zapadu. Razvoj narodnega gospodarstva v večjem stilu je bil vsled tega nemogoč in tuji kapitali so še nadalje in še celo vedno bolj intenzivno eksploatirali naše naravne dobrine in našo delovno silo. Tako je nastala in se razvila pri nas srednja in velika industrija brez našega sodelovanja in brez našega vpliva. Samo v mali industriji smo se mogli tu in tam uveljaviti z večjim ali manjšim uspehom.

Polom Avstrije nas je osvobodil političnega pritiska. Naše meje, vsaj kakršne so nam začrtali v Parizu, so razbremenjene in zavarovane, zato pa so ostali v notranjosti trojanski konji — tuja industrija in sila njenega kapitala. Nekdanje tuje fevdalce je zamenjala tuja industrija. In kakor je eksploatiral nekoč nemški grof delovno silo slovenskega kmeta, tako eksploatira danes nemški industrijalec delovno silo slovenskega delavca, proletariata nas narod, izžema iz njega ogromne kapitele, vrača pa mu ne ničesar!

Kakor je nekoč tuji nemški grof s sredstvi, ki jih je izžell iz našega kmeta, podpiral nemško narodno bogastvo in nemško kulturo, tako podpira danes nemški industrijalec s kapitalom, ki ga izžema iz slovenskega delavca in iz slovenske zemlje, zopet istotako nemško narodno bogastvo in tudi nemško kulturo. Igra je torej ista, samo akterji so drugi! Iz raznih zanesljivih podatkov vemo, da podpirajo tuje industrijske družbe, ki imajo pri nas svoje obrate ali vsaj podružnice, v izdatni meri nemške kulturne institucije. Znano nam je, da je neko tako podjetje dalo lamsko leto neki nemški kulturni akciji več milijonov dinarjev, med tem ko ni v naši državi dalo do danes še niti ene pare kakšni naši instituciji. Znano nam je dalje, da so dali naši domači nemški industrijalci že večkrat do 100.000 in še več dinarjev za domače nemške visokole, za razna sportna, kulturna in politična društva, med tem ko so zastopniki slovenskih institucij odslovili pripombo o krizi in slabem stanju. Znano nam je naposled, da so se dale razne tuje družbe tožiti celo za izvršitev zakonjenih dolžnosti napram naši prosveti,

ti, med tem ko darujejo njihovi upravni svetniki in delničarji vsako leto za javne namene svojega naroda velike svote. Tako gradi naš narod s svojim naravnim bogastvom in s svojo delovno močjo še dandanes tujo kulturo, prosveto in s tem splošno moč, kakor jo je gradil slovenski kmet-tlačan za časa fevdalcev.

To poglavje, o katerem se pri nas vse premalo razpravlja, je tako žalostno, kakor nobeno drugo. Naša Umetniška galerija v Ljubljani se mora boriti z velikanskimi težkočami. Naša Akademija znanosti se ne more ustanoviti, ker ji manjka potrebnega kapitala. Naš univerzitetni sklad se ne gane z mesta. Naša gledališča, v kolikor niso od države zadostno financirana, životarijo in propadajo. Zasluge naše zemlje in naših rok pa gre v inozemstvo v podporo tamkajšnjih sličnih tujih industrij, ki se potem smejejo naši mizeriji! Kljub temu pa se Slovenci radi postavljamo s »svojo« industrijo, ki da nas stavi v vrsto prvih evropskih pokrajin. Pri tem se prav nič ne zavedamo, da mi kot narod od te »naše« industrije pravzaprav nimamo absolutno nobene koristi, ker se oni drobci, ki odpade na nas s plačami delavcev, še daleko ne more primerjati z izgubo, ki jo trpi naravno bogastvo naše zemlje s eksploatacijo po tujem kapitalu.

Tako je dejansko stanje in o tem si ne smemo delati nikakršnih iluzij. Potrebno je že, da pričnemo misliti realno in iskati leka temu zlu. Stvari sicer ne moremo spremeniti s »punti«, kakor so to hoteli nekoč naši kmetje-tlačani, storiti pa se da tu mnogo, čeprav ne preko noči. Potrebno je, da izdelamo načrt za obrambo z jasnimi smernicami in določenim končnim ciljem. Brez hotenja in stremjenja pa bomo ostali tudi vso bodočnost samo — tlačani, pa naj bomo sicer stokrat samostojni in osvobodjeni.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sobota, 2. marca ob 20. uri »Romeo in Julija«, ab. A. Premijera.

Nedelja, 3. marca ob 15. uri »Jesenski manevar«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Na cesaričino povelje«. Znižane cene. Kuponi.

Ponedeljek, 4. marca. Zaprto.

Torek, 5. marca ob 20. uri »Romeo in Julija« ab. B.

Iz gledališke pisarne. Vlogo Parisa v »Romeu in Juliji« ne igra kot je na lepakih javljeno g. J. Kovič, temveč gosp. Tovornik.

Gostovanje ljubljanske opere v Mariboru bo v ponedeljek, 11. marca. Razen že najavljenih oper »Oedipus rex« in »Iz komične opere« se vprizori še Puccinijeva izvirna komična enodejanska opera »Gianni Schicchi«. Oni, ki imajo rezervirana mesta, so naprošeni, da dvignejo vstopnice najdalje do srede, 6. marca.

Nedelja v Maribor, gledališču. Popoldne ob 15. uri se vprizori vesela in zabavna opereta iz vojaškega življenja »Jesenski manevar« pri znižanih cenah, ob 20. uri pa ljubka opereta »Na cesaričino povelje« pri znižanih cenah.

Uprava »Grude«

nam sporoča: Na obnem zboru Zveze kulturnih društev, ki se je vršil dne 2. decembra 1928, je bilo sklenjeno, da se bo z novim letom združilo glasilo te Zveze »Prosvetni glasnik« z »Grudo«, glasilom Zveze društev kmetijskih fantov in deklet. »Gruda« je torej v tekočem letu tudi glasilo Zveze kulturnih društev. V to svrhu je razposlala pretekla dni uprava »Grude« vsem bivšim naročnikom in vsem v ZKD včlanjenim društvom prvo številko letošnjega letnika in bo poslala vse prihodnje številke za letno naročnino Din 30, ki jo naj izvolijo po priloženi položnici čim prej poravnati. Vsi oni, ki ne mislijo plačati naročnine, naj »Grudo« takoj na običajen način vrnejo, ker bi uprava s tem utrpela preveliko škodo in jih nasprotno smatrala kot naročnike. —

Mariborski in dnevi drobiž

Zanimivo stanje današnjega trga

Izredno živahno je bilo vrvenje na današnjem trgu, kamor je prispelo zelo mnogo prodajalcev pa tudi kupcev. Posebno dobro je bil zaseden špeharski trg, kamor je dospelo preko 200 špeharjev, ki so pripeljali na 112 vozilih čez 400 komadov zaklanih svinj. Povpraševanje je tako veliko, da je bilo na polno zasedenem Vojašniškem in Vodnikovem trgu do Koroške ceste pravcata velesejmska gneča. Najbolj so povpraševali ljudje za velkonočnimi šunkami, plečeti in kračami, ki so jih prodajali kg 16.50 do 18 Din. Špehi po kvaliteti 19 do 23 Din. Mnogi kupci so prispeli s samokolnicami in vozički. Splošno prevladuje mnenje, da bodo cene špeharskim produktom prihodnjo soboto poskočile, kar tudi sami špeharji potrjujejo ter utemeljujejo to z okolnostjo, da se je treba pripraviti na bližnja poljska dela. Špeharstvo je namreč izključeno zimsko sezonski poklic, zato so v toplejših letnih časih špeharske stojnice močno decimirane.

Nič manj živahno ni bilo na živilskem trgu, kjer si mogel dobiti najraznovrstnejša sočivja in živila po precej umerjeni ceni. Porcije motovilca po 1.—Din so bile danes znatno večje. Senzacija trga je bil škaš žabjih krakov, ki so takoj našli kupca. Krompirja je bilo mnogo več kakor običajno. Cena po merici 11—13 Din. Jajca so notirala najcenejša 1.50—2 Din. Dragocenost so bile razen motovilca vse vrste solate; radič je od 20 Din kilogram padel na 16. Tudi na živilskem trgu je bilo danes opaziti kupce na veliko. Kreganja med prodajalka-

Imenovanje v občinski službi.

Vladni komisar mesta Maribora g. dr. Juvan je v smislu sklepa občinskega sosveta z dne 7. februarja imenoval veterinarskega inspektorja g. Hugona Hinterlechnerja za mestnega veterinarskega nadsvetnika. S tem imenovanjem je mučna disciplinarna preiskava, ki je povzročila občini nemale stroške, zaenkrat končana. G. Hinterlechner je dobil s tem za utrpelne žalitve četudi le delno zadoščenje.

Pouk v šolah v Studencih

in v oiroškem vitcu se zopet prične v ponedeljek dne 4. marca. —

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, 4. marca, interesantno predavanje bivšega prosvetnega šefa g. dr. L. Poljanca — našega izbornega naravoslovca in predavatelja — o velevažni geološki temi: Čeline (kontinenti) se dvigajo in pogrezajo. — V petek, 8. marca: vseuč. prof. dr. Vouk: Ali imajo rastline dušo? S projekcijami. —

Gripa pojenjuje.

Gripa, ki se je v zadnjem času tudi v našem mestu precej razpasla, polagoma zopet pojenjuje. Dočm je bilo mestnemu fizikatu zadnjih prijavljenih 171 slučajev obolenosti, je padlo v tednu od 22. do 28. februarja število na 72. Bolezen je vrh tega lažjega značaja in še ni zahtevala nobene smrtno žrtve. Od drugih nalezljivih bolezni je bil prijavljen samo en slučaj obolenosti za šenom.

Razstava strojnih vezenin

dne 3. marca 1929

na Glavnem trgu 12

Učilišče Gabrenja

15.000 Din nagrade

je obljubil g. Rajko Ločnik onemu, ki mu izsledil storilce iz nedeljskega razbojniškega napada na njegovo osebo in imovino. — Včeraj se je oglašil na policijskem komisariatu neki gospod iz južnih krajev naše države, ki se je predstavil kot privatni detektiv ter izjavil, da bi proti primerni odškodnini pomagal izslediti razbojnika, ki so odnesli gosp. Ločniku 150.000 Din. Po mišljenju tega Sherlocka Holmesa je treba obrniti pozornost na zasledovanje roparjev v smeri proti Zagrebu in Beogradu... Sicer pa ni v zadevi nikakega novega momenta. —

Uradniški odsek II. kategorije udruženja jug. narodnih železničarjev obvešča svoje člane, da je občni zbor, ki je bil sklican za 4. t. m., preložen na pozneje. —

Telovadba

dam, otrok in Sokolice se prične 4. t. m. v Cankarjevi ulici. — Lavrenčič Ivan

Mariborski Adresar

Knjigarna V. Weigl, je izdala leta 1925 zelo obširen adresar za Maribor, ki danes vsled mnogih izprememb ne odgovarja več. Knjigarna se je zato odločila, da izda letos nov adresar in to le pod pogojem, ako se prijavi dovolj odjemalcev. Kdo torej želi nov adresar, naj prijavi naročilo knjigarni najpozneje do 30. aprila. Za prednaročnike bo stal Din 40. V adresarju, ki bo vseboval vse urade, društva, zavode, zdravnike, trgovce, obrtnike, industrijo, lišne posestnike, po ulicah urejene, bo tudi več tisoč naslovov zasebnih uradnikov itd. Poleg tega tudi zelo pregleden načrt mesta Maribora z vsemi ulicami in hišnimi številkami. —

Pazite čitatelji!

Glejte, da Vam ne uide današnji oglas odličnega sredstva za pranje, a to je Schichtov »Radion«! Hvaležni nam boste, če sami poizkusite! —

Še enkrat vabimo na družabni večer Glasbene Matice.

ki bo drevi v kazinski dvorani. Kakor že rečeno, vstopnine ni, tudi ni toaletnih predpisov, pač pa se trudi Glasbena Matica, da bi bil njen večer prijeten, zabaven, neprisljen in domač. Začetek ob 20. uri. —

KAVARNA EUROPA

Razen izbornega VARIETE-PROGRAMA od 1. marca kot pivovrstna atrakcija

REVUE de CHIENS

ravno došla iz Buenos Aires.

Prvič v Jugoslaviji!

Ob nedeljah in praznikih pop. ob 3. uri družinska predstava.

Ure, zlatina na obroko

brez poviška — Jler, Maribor, Gornjska ulica 15. — IX

Drugi kuhinjski tečaj za fino meščansko kuhinjo

se prične 6. marca na zavodu »Vesna« v Mariboru. Prijave sprejema ravnateljstvo. 412

Cercle français.

Francoski krožek v Mariboru priredi v nedeljo dne 3. marca ob petih popoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke, Aleksandrova 6, družabni sestanek s sledečim sporedom: 1. M. Maurey, Rosalie; šaloigra v 1 dejanju, igrajo gč. Pallavicini, gč. Poljanec in g. Furrer. 2. E. Pente: Chanson polonoise, in 1. r. Francoeur-Kreisler: Sicilians et Rigaudon; igra na gosli gč. Dernovšek, pri gla soviriu ga. Brandl. 3. Ch. Gounod, Valse de l'opéra Marguerite; igra na glasovirju gč. Strelec. 4. L. Forest: Par un jour de pluie, šaloigra; igrajo gč. Murgel, gč. Kmovec, g. Goršič, g. Prezeli in g. Guštin. Odbor vabi člane društva in vse prijatelje francoskega jezika in francoske glasbe na to prireditve. — Vstopnina 10 Din, za dijake 2 Din. — 414

Mestna Orliuna v Studencih

vprizori v nedeljo 3. t. m. v Sokolskem domu igro »Mlinar in njegova hči«. Režija je v rokah g. Makso Furjana, člana Narodnega gledališča, ki nastopi v glavni vlogi. Začetek ob 19. uri. 415

Pri želodčnih in črevesnih težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti zgagi, vspehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnenju k bljuvanju učinita 1 do 2 čaši naravne »Franz Josefove« vode temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 2096

Ljubljansko gledališko pismo

IV.

Poleg novo naštudiranih del je ljubljanska drama iz lanskega repertoarja doslej ponovila dva komada, Novačanovega »Hermana« in Shakespearjevo »Ukročeno trmoglavko«.

Zanimivo je, da je od vseh del, katera so bila lani uprizorjena v drami, dosegel največji obisk in s tem najpovoljniji materialni efekt baš Novačanov »Herman Celjski«. Razveseli človeka, če čuje, da je baš domače del doseglo toliko priznanje na domačih deskah. Da je ta prvi del »Celjske kronike«, dramske trilogije, ki jo piše Novačan, res krepko odersko delo in poln življenja, spričuje dejstvo, da so ga igrali že na Češkem, da ga pripravljajo v Zagrebu in da je tudi na repertoarju beograjskega gledališča. Drama torej »vleče«. Zato tudi z blaginikovnega stališča ni bilo odveč, da so ga v Ljubljani letos spet postavili na oder.

Igrali so tragedijo v precej skrajšani obliki, kar je pa bilo uprizoritvi le v korist. Odpadle so brez škode za umetnostni učinek nekatere predolge scene, druge se pa znatno skrajšale. Tako je delo še pridobilo na zaokroženosti in zgne tenosti. Četrty akt bi skoro — kakor je bil v tej uprizoritvi utesnjen — mogel odpasti.

Zasedba je bila ista kakor lani. »Herman« zahteva velik scenični aparat in sila sodelujočih, tako, da anastopi do mala ves ansambl. Glavno vlogo, grofa Hermana, tega skoro renesančnega nadčloveka, ki sanja o kraljevskih in cesarskih kronah, a vidi v svojih potomcih blede, sebe nevedne slabice, je sijajno utelstil g. Levar. Izdelal je z največjo skrbnostjo vse potankosti značaja, te mešanice visokoletečega ponosa, oholoosti, krutosti in nebrzdane volje, ki ne pozna ne mej, ne ovir. V tretjem dejanju v prizoru: »Fiat voluntas — mea...« doseže pravo umetniško višino, moment, kakršnega tudi na velikomestnih odrih redko doživimo.

Ostro nasprotje očetovega je značaj sinja. Friderika, čustvenega sanjača, ki noče slediti očetovim načrtom, niti nima moči, da oživotvori njegove donebesne sanje, je nekam patetično postavil g. Gregorin. Veroniko Deseniško, ki je po svoji tragični krivdi postala vzrok spora med očetom in sinom in plačala slavo-hlepnost z življenjem, je predstavljala ga Nablocka. Vloga njenemu temperamentu ni primerna, zato se je zdelo, da mestoma izpada iz okvirja. Vseh ostalih sodelujočih mi skoro ni moč naštet, le par naj jih navedem. Sijajno dvojico sta tvorila ga. Marija Vera (ogrška kraljica) in g. Rogoz (hišni kapelan Aeneas Silvio Piccolomini). Imeniten je bil g. Cesar kot malce smešni, babjeverni pater frančiškan, g. Skrbinek je pa ustvaril markanten tip dviliga vojščaka (vitez Jošt). Tudi židje, posebno Aron (g. Kralj) so prav posrečeno izpolnjevali okvir. — Režija g. Šesta je delu v tej skrajšani obliki dala še večjo moč in zljala nastopajoče v živo skupnost. S pridom je bila črtana scena bičarjev. »Herman Celjski« je danes menda najboljša in najkrepkejša reprezentativna slovenska drama. Tudi letos ga je občinstvo nadvse simpatično sprejelo.

Shakespearova tradicija na ljublj. odru že ni več samo — beseda. Deset let dela na tem polju je pustilo krepke sledove. Uspehi je tu. Tako uprizoritev »Ukročeno trmoglavko« bi delala čast tudi vsakemu velikemu odru. Ni pa uspehi toliko v inscenaciji in scenični opremi, kakor pa v pojmovanju shakespearovega duha in njegove umetnosti, ki jo kaže skupna igra ansambla. Vidi se, da članstvo z veseljem in notranjim zadovoljstvom sledi režiserju in se res trudi, da nam podá našega Shakespearja. »Trmoglavko« bi prišel med najbolj uspele predstave, kar smo jih letos videli na našem odru in med eno najpopolnejših shakespearovskih uprizoritev v Ljubljani. Da je Župančičev prevod prvovrsten, tega menda ni treba posebej povdarjati.

Od dvojice Petruchio - Katarina je odvisna usoda komedije. Obe vlogi sta bili v pravih rokah. Ga. Nablocka je bila izvrstna Katarina, divja, neugnana in

trmoglava, kar le mogoče. Posebno v poznejših scenah, ko se upogne njen nebrzdani značaj pod možovo voljo, je dosegla sijajne efekte. Tudi jezikovno je nenavadno zadovoljivo rešila svojo nalogo. Njen partner g. Levar je s Petruchiom pomnožil galerijo svojih najodličnejših kreacij za prav sijajen tip. Že prvo srečanje s trmoglavko Katarino mu je nudilo priliko, da pokaže vso lestvico svoje igralske umetnosti. Iznova je dokazal, da je enako sposoben interpret tragičnih vlog, kakor tudi fino čuteč in diskreten igralec v komediji. Odlikuje ga naravna neprisljenost, pravi oderski temperament in vzorna izgovarjava, v čemer bi bil lahko mnogim tovarišem za vzgled. — Gdčna Vida Juvanova je bila ljubka, simpatična Bianca, g. Jan nič manj prikupen Lucentio. Očeta Baptisto je igral g. Cesar in v glavnem pravilno pogodil značaj skrbnega in previdnega dobričina. G. Peček je bil kot Biankin skopi snubec. Gremio zares originalna posrečena, prava shakespearova komična figura. Tudi g. Lipah kot Petruchiov navihani sluga Grumio je vzbujal že z dovršeno masko smeh, z mimiko in govorico si je pa takoj pridobil priznanje. Vloga spada med njegove najboljše komične kreacije. Vsi nastopajoči do statistov so hvale vredno izvršili svoje naloge. Predstava je bila zaključena, tempo primerno nagel in vsa uprizoritev polna solnčnega humora in tistega prešernega veselja, ki ga vse Shakespearjeve veseligrske vsebujejo v toliki meri. Zares prijeten večer!

Igra je bila scenično precej poenostavljena, tako, da se je prizorišče menjavalo prav hitro in pri odprtem zastoru. Ker se vsa komedija dogaja prav za prav na lordovem gradu, torej takorekoč na odru, pred na pol streženim kotličkarjem, so izmenjavali samo ozadje, okvir je pa ostal vso predstavo isti. Plateno steno z naslikanim ozadjem so kostumirani služabniki izmenjavali na zatemnjenem odru kar vprči gledalcev, tačas je pa igrala godba. Tako se dejanje zaradi čestih sprememb pozorišča ni trgalo.

Z »Ukročeno trmoglavko« se je serija ljubljanskih Shakespearjevih uprizoritev pomnožila za uspel, res umetniško dovršen komad. Izredno topel odziv občinstva je pokazal, da publika zna ceniti umetnost in da natanko loči dobro od manj vredne plaže. Statistika potrjuje staro resnico: kvaliteta dela in igranja odločuje, ljudje hočejo resnosti in vestnosti v podajanju, pa umetnostno pomembne komade. Uspehi plehkih modnih senzacij so kratkotrajni in negotovi. Kar je pravega, to obvelja. D.

Piramida v Ameriki

Morgan konkurent Keopso. — Največja stavba sveta. — 180 milijonov dolarjev.

Iz Newyorka poročajo o senzacijonelnih nameri milijarderja Morgana, ki je poleg Forda in Rockefellerja najbogatejši človek sveta. Morgan se je odločil, da zgradi po zgledu faraonov piramido, ki bo arhitektonski čudež novega veka. Piramida bo mogoče lepša, gotovo pa večja od egipčanskih. Zgrajena bo v duhu najmodernejših stremiljenj arhitekture.

Morgan bo ogromno stavbo zgradil v puščobni dolini blizu Kansas-Citya, ki po neobljudenosti in resnici nalikuje na egipčanske peščene poljane. Piramida ne bo zgrajena iz kamene, kakor ona pri vasi Gizeh, temveč iz železobetona. Načrti za ogromno stavbo so že dozgovljeni, dela pa bodo pričela leta 1930.

Vsiljuje se nam vprašanja, čemu si je kralj dolarjev zaželel, da konkurira ravnemu faraonom. Egipčanski vladarji so jih gradili kot spomenike za svoje grobnice, Morgan pa jih bo porabil v povsem druge svrhe. Kakor se doznava, namerava piramido porabiti za muzej, ki bo hranil vse zgodovinske vrednote njegove rodbine. Razen tega bo v piramidi tudi ogromna knjižnica, znanstveni laboratorij in univerza. Navrh piramide bo urejena moderna zvezdarna, za katero je Morgan že nabavil ogromni teleskop. Poleg

„Pri nas je prijetno,“

pravi mlada gospa Mica. „Nikdar ne razburjam svojega moža z velikim pranjem in čiščenjem, vse to gre čisto mirno, ker RADION opere perilo sam v enem dopoldnevu.“

! aruje perilo!

zvezdarne pa bo tudi velika radio-odajna postaja.

Po načrtih bo ameriška piramida največje delo arhitekture vsega sveta, ki bo po obsežnosti in višini nadkriljevala Keopsovo piramido, ki je visoka 147 metrov, dočim bo Morganova visoka 210 metrov. Eifflov stolp je sicer visok 300 metrov, toda po grandioznosti bo za ostal za ameriško piramido. Tloris je kvadrat s stranicami 250 m, dočim so stranice Keopsove piramide dolge le 132 metrov.

Egipčansko piramido je gradilo, kakor trde grški zgodovinarji, 100.000 delavcev 30 let. Ameriško piramido pa bo gradilo mnogo manj delavcev samo dve in pol leta. Temelj bodo tvorili ogromni betonski bloki, ki bodo segali 20 metrov v zemljo in bodo tehtali 14 milijonov kilogramov.

Koliko bodo znašali stroški notranje ureditve muzeja, laboratorijev, univerze, zvezdarne in radio-postaje, se trenutno ne ve, dočim so stroški za gradbo proračunani na tri in pol milijone dolarjev ali 180 milijonov dolarjev.

Promet na Ceylonu

Na otoku Ceylonu v Indijskem oceanu služi slon za glavno prevozno sredstvo tovarne robe. Ker je promet na otoku vedno večji in narašča tudi število nerodnih slonov, je razumljivo, da so ovire v obljudejših predelih vedno česče in da je osebni promet mnogokrat ogrožen. Zlasti nočni promet trpi mnogo. Da se odstranijo neprimernosti, je ceylonska vlada odredila, da obesijo slonom v noči na vrat bele svetiljke, dočim morajo imeti zadnji del razsvetljen z rdečo lučjo. Kako bodo sloni prenesli to nenavadno iluminacijo, je veliko vprašanje.

Use za reveže

V Newyorku je umrl ameriški milijonar Ogden Mills, ki je v dobrodelne namene zapustil ogromno vsoto svojega premoženja. Čeprav oporoka ni bila veljavna, ker je niso podpisale priče, Millsovi premožni sorodniki ne zahtevajo zapuščino zase, temveč bodo 1.350.000 dolarjev razdelili, kakor je želel pokojnik.

Sodniki morajo znati šofirati!

Te dni so pričeli v Berlinu šoferski tečajji za sodnike in državne pravdnike, ki imajo oziroma utegnejo imeti kedaj službenega posla z avtomobilskimi zapuščinami. Prav vsega se morajo naučiti kot vsak drug šofer, dokler ne prejmejo spričevala. Tečaj bo trajal mesec dni in se vrši štirikrat tedensko po dve uri v policijski šoli. V prvem tečaju je pet višjih sodnih svetnikov in svetnikov, eden prvi državni pravdnik in več namestnikov državnega pravdnika. Čudna so pota današnje Pravice!

Slepe miši.

— Papači, pojdemo se igrat slepe miši!
— Tega pa že ne! Pri tem sem spoznal mamico, uide očetu.

Na rivjeri.

Zena: »Z morja se povrnemo popolnoma bakrene barve.«
Mož: »A smo zato napravili vse zlato!«

Vse eno!

— Prosim, dajte mi liter vina.
— Kakšnega hočeš, mali? Belega ali črnega?
— Vseeno, saj je za slepca!

Reklama za obisk cerkva

IN ZA VERSKO ŽIVLJENJE JE V AMERIKI ŽE NEKAJ VSAKDANJEGA. — OGLASNE DRUŽBE IMAJO ŽE POSEBNE ODDELKE ZA CERKVENO SNOV!

Nikjer drugje kakor v Ameriki se je moglo zgoditi to, da se poslužuje reklame, in sicer prav moderne reklame, celo cerkev in njeni predstavniki. Tako so se že navadili Američani na to po naših pojmih čudovito stvar, da se že davno nikdo več ne spodtika nad njo. Najnaprednejši so baje metodisti, baptisti in presbiterijanci. Kotoliki pa se v družbi reformistov in judov držijo precej rezervirano. Mednarodna reklamna zveza je morala ustanoviti poseben oddelek za versko reklamo. (Vodja tega oddelka je prišel nedavno graditi v New Yorku metodistično cerkev, pravi pravcati neboder.) Z ustanovitvijo tega specialnega oddelka vse kaže, da se bodo spoprijaznile z uporabljanjem moderne reklame vse ostale verske sekte. V vodstvu reklamnega oddelka za cerkevne zadeve je med drugim nastavljen kot honorarni sotrudnik tudi profesor teologije v Bostonu W. L. Stidger, ki je spisal celo vrsto pobožnih knjig. Reklamna zveza je izjavila, da bo enako vztrajno podpirala po svetu vsa verska, če bodo le ona hotela in ji seveda plačala.

Da mora ta verska reklama prinašati zavodom prav lepe dobičke, je več kot razumljivo. Tudi novine so spoznale poslovno važnost te novosti in so uvedle posebne oddelke »Obiskovanje cerkva«, ki so podobni rubrikam teatra in kinematografa. Tudi tozadavne knjige že izhajajo v Ameriki. Ena se n. pr. imenuje »Cerkvena reklama ali moderna pot v cerkev«, druga »Priročnik cerkvene reklame«, tretja »Kako se napolni hiša Gospodova«, četrta »Kako se privabijo verniki v cerkev« itd. Še več! Zveza anončnih zavodov je priredila še tudi desettedenski tečaj, kako se morejo uporabljati vsa moderna reklamna sredstva v prid verskega napredka. Neki Reisner je tri leta predaval o tej temi na bostonski univerzi in je ob tej priliki uvedel pravo križarsko vojno za podpiranje seveda več verskih sekt istočasno. Zbral je velikanske vsote denarja za preganjane Armence, za presbiterijansko cerkev in za ameriško sveto-

pisemsko družbo. Najbolj pa se je izkazal mož o priliki praznovanja stoletnega jubileja metodistovske sekte. Nastavil je bivšega glavnega urednika nekakega velikega lista in mu dodelil 36 drugih novinarjev, ki niso imeli drugega posla, kakor pisati reklamne članke in notice ter inserate za predstoječo proslavo. Več kot milijon lepakov je dal nalepiti po najrazličnejših pokrajinah. Je pa tudi stala vsa ta zadevica celih 110.000 dolarjev ali blizu šest in pol milijona dinarjev.

Neka reklamna agentura, ki se hoče specializirati za cerkvene in verske stvari, nudi raznim svečnikom in predstavnikom posameznih sekt v svojih prospektih svojo pomoč pri pridobivanju novih vernikov in za utrjevanje v dobrem pri starih vernikih za 52 dolarjev letno. Reklama, trdijo, da se cerkvi prav tako izplača kakor Fordu in raznim industrialcem, ki inserirajo na debelo. Neki tak verski plakat kaže prijaznega možička, ki preti nevernikom s prstom govoreč: »Stopite vendar v bližnjo cerkev!« Spodaj pa so citirani še izreki iz tega ali onega evangelija. Reklama za razne nedeljske verske tečaje pravi, da obvaruje cerkev mladino pred zabavljanjem dragocenega časa, da napravi otrok z obiskom v cerkvi veliko veselje svoji mami in tako dalje. Neka hiša Gospodova je potrebovala ogromno vsoto 165.000 dolarjev za zgradbo enega samega zvonika. Stric župnik so odločili, da se bodo zapisala imena vseh darovalcev v zlato knjigo, ki bo razstavljena na vpogled vsakomur na posebni cerkveni klopi. S tem je bilo omogočeno javno kontroliranje, kdo ima bolj dobrotoljivo srce od drugega. Na mah so zbrali 30.000 dolarjev! Ostalih sto tisoč dolarjev pa je padlo v cerkveno blagajno na nekem koncertu, ki so ga priredili v to dobrodelno svrhu.

Kako bi neki bilo pri nas, če bi lepega dne opazili velikanske lepake, s katerimi posamezne župnije tekmujejo v vabljenju občinstva v svoje cerkve z obetanjem najboljših pridigarjev?!

Ruska zima

Nadloge in ugodnosti ruske zime.

Ko je Casanova dopotoval v Rusijo, ni poznal strahot prave zime. Presenečenje pa je bilo tem večje, ko ga je na ulici naskočil neznanec in mu s polno pestjo mrzlega snega krepko nadrgnil nos, ki je že kazal znake zmaznjenosti. To se dogaja nešteto krat tujcem, ki prihajajo v severne kraje, a niso dovolj poučeni o nadlogah sibirskega mraza. V severnih deželah je medsebojna pomoč v dneh nizke temperature že tradicijska, tradicijskosti velike požrtvovalnosti in skrbi do bližnjega pa je utrdila sila in stiska. Sosed lahko opazi po voščeno beli barvi mesta, kateremu preti nevarnost radi velikega mraza.

Nevarnosti hude zime so tako nepričakovane in zavratne, da se jih ne zavedamo, čeprav smo mogoče prečitali vsega Jacka Londona, ali pa se celo udeležili raziskovanj na Severnem tečaju... Največ kirurških intervencij v Rusiji zahtevajo slučajni premale pazljivosti in nedovoljne pozornosti, ki jo je treba posvečati mrazu bolj izpostavljenim delom telesa. Zlasti je nevarna noč, ko so ulice prazne in ni nikogar, da bi človeka opozoril na usodno belo pego, ki se je pojavila na koži. V dneh polarnega anticiklona so žrtve celo med najprevidnejšimi neizogibne. Uho ali nos lahko zmazneta tekom pol minute, v trenutku, ko čaka potnik na tramvaj ali zastane pred izložbo.

V takih slučajih je nujno potrebno, da vas kdo opozori: »Vaše desno uho je v nevarnosti«, ali: »Rešite vaš nos!« Sicer pa se tudi pripeti, da vam kateri izmed mimoidečih takoj nadrgne s snegom ogroženo mesto.

Ni dežele, kjer bi temperature spremembe bile tako česte in tako temeljite, kot v Rusiji. Na Norveškem vlada sicer dolga zima, ki je ali ostrejša ali šibkejša. Toda prebivalci Osla in Bergena gredo tudi v najtoplejših dneh ju-

lija in avgusta v morskala kopališča s plašči, tako da o poletju, kakor si ga predstavljamo mi, sploh ni govora. Italija je zopet dežela, ki ne pozna zime in mraza, dočim znaša v prestolici Rusije - Moskvi amplituda vedno nad 70°.

Rusi so se navadili na zimo in jim je draga. Življenje na deželi zastane popolnoma. Kmetje so navezani drug na drugega in tudi v mestih oživi gostoljubje. Moskva je Moskva samo v zimi, kajti v letnih mesecih izgubi ruska prestolnica polovico čara, ki ji ga daje ravno zima. Čeprav prinaša dolga zima prebivalcem nešteto nadlog, vendar ima tudi dobre strani. Ogromne razdalje se zmanjšujejo, kajti v predelih, kjer primanjkuje mehaničnih prometnih sredstev, so sani najsigurnejše. Razen tega vpliva ostra zima ugodno tudi na zdravstveno stanje, zlasti v krajih, kjer pušči v poletni dobi mrzlica. Končno pa je zima v Rusiji po tradiciji doba počivanja. Rusija miruje, dokler jo krijejo visoke snežne plasti. Kako je zima Rusom draga, dokazuje sledeča dogodivščina:

Neki popotnik je pripovedoval dve-ma kmetoma iz dežel ob Volgi, da je Italija pokrajina, ki ne pozna mraza, niti snega in drugih nadlog zime. Kmeta sta se globoko zamislila, nabrala čelo v gube, pokimala in dejala:

— »Reveži, bogci, prisiljeni so, da delajo vse leto!«

Takole ravnaj s knjigo.

Če hočeš, da ti ostane lepa in nepokvarjena: položi jo na mizo tako, da se dotika mize samo hrbet. Nato potisni sprednjo platnico in za njo zadnjo na mizo. Vse liste drži še z eno roko pokonci in jih počasi spuščaj enakomerno z obeh strani na obe platnici, dokler ne prideš do sredine knjige. To stori dva do trikrat, če nočeš imeti nove knjige kmalu raztreščene! Nikdar ne odpiraj knjige nasilno in zlasti ne upogibaj platnic preveč nazaj!

Ptiče selivke

Vsako jesen in pomlad se ptiče selivke sele v toplejše pokrajine zemeljske oble in zopet vračajo v kraje gnezdenja. Štorklja je ptica selivka, ki gostuje celo na Danskem. Kakor hitro pa se približa zima, odleti proti jugu. Štorklje, ki odhajajo z Danskega, lete točno ob Labi, preletijo Karpate, Balkan ter Dardanele, od koder nadaljujejo pot nad Malo Azijo - Sirijo in se ustavijo šele ob jezerih Južne Afrike. Ker lete samo nad kopnino, je njih pot mnogo daljša in znaša po računskih prirodozlovcem 24.000 km. Spomladi se ptiče selivke zopet vračajo, običajno točno v svoja bivša gnezdišča. Torej zopet 24.000 km poti, predno dospejo do Danske.

Povzročitelj vnetja slepiča

Povzročitelj vnetja slepiča je tajinstveni zajedalec, ki so ga raziskovalci krstili z imenom »Pinworm«. Dr. Frank C. Lemoy je prepričan, da je omenjeni bacil povzročitelj vseh boleznih slepiča. Svojo ugotovitev utemeljuje s petindvajsetimi praktičnimi poskusi in raziskovanji na kliniki. Dr. Lemoy zatrjuje, da bi bilo mogoče preprečiti obolenje slepiča, ako bi se širša javnost poučila v zadostni meri, kako se nevarnosti izogne. Na podlagi proučevanja in številnih poskusov je ugotovil, da se bacil »Pinworm« (črviček-bučika) prenaša od bolnega človeka na zdravega kar bi se vsekakor dalo s primerno pazljivostjo preprečiti.

Sv. oče dobi zrakoplov

Iz Londona poročajo zanimivo vest, da je Vatikan naročil v Angliji moderno letalo. Tvornica, ki ji je Vatikan poveril izdelavo aeroplana je sklenila, da izvrši naročilo brezplačno in pokloni letalo papežu. Aparat bo dogotovljen že prihodnji teden. Angleški pilot ga bo prepeljal v Rim in izročil papežu. Tako bo papež Pij XI. prvi cerkveni poglavar, ki bo po prostovoljnem »suženjstvu« zapustil z letalom Vatikan. Prvi polet bo najbrže izvršil v Milan, kjer bo prisostvoval otvoritvi novega duhovniškega seminarja.

Rdeča armada

Ruska pehota služi dve leti, artiljerija in konjenica tri, specialne stroke pa štiri leta. — V slučaju mobilizacije bi imela Rusija pod orožjem 65 aktivnih divizij in 11 neaktivnih konjeniških divizij. V prvih borbenih vrstah bi se nahajalo 4.200.000 vojakov. Proračun vojnega ministrstva za leto 1929. znaša 9 milijard 600 milijonov. Izredni dodatek za mornarico 1.444 milijonov rubljev, izredni dodatek pa je določen tudi za aviacijo, ki se vedno bolj izpopolnjuje.

Petrolejska industrija v Rusiji

Sovjetska vlada je odobrila te dni načrt za izpopolnitev petrolejske industrije za prihodnjih pet let. V 40 različnih krajih bodo skušali na novo priti do petrolejskih vrelcev, in sicer predvsem na Gruzinskem in Severnem Kavkazu. V prihodnjih petih letih se mora pridobiti 49 milijonov ton petroleja, medtem ko so ga producirali v preteklih petih letih samo 29 milijon ton. V načrtu za bodočo perijodo je tudi zgraditev druge cevi za pretakanje petroleja iz Bakua v Batum.

Najdaljše stopnice sveta.

Znano očišče Sv. Helene, kamor je bil izgnan Napoleon Bonaparte, slovi tudi radi stopnišča, ki vodi iz mesteca Jamestowna na sosednji grič, ki je visok 280 metrov. Stopnice imajo 699 pragov in so gotovo najdaljše na svetu.

Preračunljivi lopov.

Sredi temnega gozda napade razbojnik potnika in mu vzame ves denar. Ko prične oškodovani klicati na pomoč, ga lopov potolaži: »Če nehaš kričati, vam povrnem tretjino novca.« — »Zakaj tako?« — »Stvar je ta! Če boste še dalje kričali, vas bo slišal moj kolega, ki preži nedaleč ob poti in bi mu moral dati potem polovico oropane vsote.«

Sport

Nadaljevanje evropskega prvenstva

Stanje v evropskem nogometnem prvenstvu je naslednje:

Italija	5 3 1 1	12:10 7 točk
Avstrija	6 3 0 3	11:9 6 »
Madžarska	5 3 0 2	14:13 6 »
Češkoslovaška	4 2 1 1	5:4 5 »
Švica	4 0 0 4	5:11 0 »

Češkoslovaška ima najugodnejše izglede, ker mora odigrati po jutrišnji tekmi proti Italiji v Bologni še tri tekme lažjega značaja. Dve proti Švici in eno proti Madžarski v Pragi. Ako uspe češkemu teamu, da premaga Italijo jutri v Bologni, je sigurno zmagovalac v evropskem prvenstvu. Sicer ima največ izgledov Italija.

Oxford - Cambridge 80 krat.

V klasični regati na Themsi, ki jo prirejata vsako leto univerzi Oxford in Cambridge, bosta omenjena kluba že osemdesetkrat merila svoje moči. Najinteresnejša je vožnja osmercev. V štiri-desetih slučajih je moštvo Oxforda zmagalo, dočim je osmerec Cambridgea zmagal 39krat. Cambridge ima sicer več izgledov, toda izid je popolnoma nesiguren, kajti obe moštvi negujejo številni trenerji, izbira posameznikov pa je trajala vse leto.

Naboljši drsalec sveta.

Rus Melnikov, ki se je udeležil drsalnih tekem delavskih sportnih organizacij v Oslu, je na 10 km dolgi progi dosegel čas 17:48,5, dočim je oficijelni svetovni prvak »meščanski« sportnikov na isti progi zmagal v času 17:57. Žal, da Rusija ne sodeluje tudi na sportnih prireditvah, ki niso specialno delavske. Udeležba ruskih atletov, zlasti pa atletini, bi svetovno konkurenco mnogo bolj poostila skoroda v vseh sportnih panogah.

Gazzari italijanski internacionallec.

Gazzari, bivši član splitskega Hajduka, se je nedavno preselil v Trst. Italijanski savez ga je takoj nominalno v drugo garnituro za meddržavno tekmo v Ateni. Gazzari je torej postal italijanski internacionallec, kakor pa se nadejajo Splitčani, se bo vrnil k Hajduku, ako ne bodo laške ponudbe preveč ugodne.

Razlaga.

Milica: »Kako more biti Bog povsod, če ga pa ne vidimo?«

Anica: »Poglej si ta-le kosček sladkorja. Vržem ga v vodo in ga ne bo več videti. Kaj ne da? Sladkor je pa vendarle v vodi — raztopljen. Tako je tudi z dragim Bogom, ki je povsod, čeprav ga ne vidiš!«

Šale na glasbenike.

Komponist: »Mislite li, da bo žela n-spehe moja opereta?«

Dirigent: »Nedvomno, saj so v njej domala same izkušene melodije.«

Umetnik: »Pri sinočnjem koncertu so me poklicali štirikrat ven!«

Tovariš: »Tako, kdo pa je bil zunaj?«

— Kaj pravite h klavirski igri moje hčerke, vpraša ponosno mama.

— Oh, njena desna roka ne ve, kaj dela levica...! odvrne kavalir.

Nerodna pomota.

Mlad gospod opazi na cesti pred seboj elegantno damo z očarujočimi nožicami. Pospeši korak, se odkrije in pozdravi:

»Dovolite milost... a, dober dan ljuba babica, kako ti kaj gre?«

Hitler odgovor.

— Veste kaj, gospod plačlini, tako malega in slabega komada mesa pa še nisem dobil!

— No, če je res tako slabo meso, boudite zadovoljni, da ni komad večji.

Obupna stvar.

— Ali že kaj bolje spiš, Jakec, kakot pretekle tedne?

— Nasprotno! Vedno slabše je! Sedaj že takrat ne morem več spati, ko moram vstati!

Hišo z vrhom
prodam. Vprašati: Studenci, Kralja
Matjaža ulica 36. 423

Velika prazna solnčna soba
v bližini parka se takoj odda. Naslov
pove uprava »Večernika«. 424

Kompletno posteljo
prodam. Vprašati: Aleksandrova ce-
sta 44 II. 426

Skladiščnik
vešč v železninski stroki, starejša
moč — je lahko tudi vpokojenec —
se sprejme takoj pri tovarni v bližini
Maribora. — Ponudbo je nasloviti na
upravo »Mariborer Zeitung« pod
»Skladiščnik«. 433

Na stanovanje
v Strossmajerjevi ulici št. 3 se sprej-
me gospodična. 432

Spalne in jedilne sobe
nove, izdelane po najnovejšem vzorcu
na prodaj. Mizarstvo v Krekovi ulici
18, dvorišče, Kompara. 438

Velika skladišča,
kleti in pisarne oddam v najem. Vpra-
šati: Aleksandrova cesta 48. 439

Madžarskega korespondenta
za ca. 1 uro dnevno (tudi zvečer) išče
tukajšnje podjetje. Cenj. ponudbe pod
»Madžarski« na upravo lista. 440

Dijakinjo
sprejem na stanovanje in hrano. Na-
slov v upravi lista. 442

Brezobrestno večletno posojilo
do Din 20.000 — nudim dotičnemu, ki
mi priskrbi mesto pisarniškega urad-
nika in istočasno 1 sobo in kuhinjo s
prtiklinami do 15. III. Pismene ponud-
be je nasloviti na: M. Schreiner, Ma-
rijina ul. 10 I. 443

Lepo opremljeno sobo
z eno ali dvema posteljama oddam.
Vprašati: Delavska ulica 9. 437

Vzajem malo posestvo
v bližini Maribora v najem. Pismene
ponudbe na upravo »Večernika« pod
»Najemnik«. 406

Naturno in dobro vino
od leta 1927 iz Spičnika se toči v go-
stilni »Dravograd«, Maribor, Smeta-
nova ulica 54. J. M. Nekrep. 11

Otomane, matrace
itd. izdeluje in popravlja ter izvrši-
je sploh vsa tapetniška dela hitro in
poceni A. Mandl, tapetnik, Gosposka
ulica 36. 257

Mizarstvo pohištva Ciril Razboršek,
Strossmajerjeva 5. Prvovrstno izdela-
vanje vseh vrst pohištva. Renoviranje
antikvaričnega in ostalega pohištva.
Cene najnižje. 297

Kaj rešite za velikonočne praznike?
Šunke, kranjske klobase, ribe konzer-
virane vseh vrst, sir in druge delika-
tose dobite, najboljše in najceneje v
delikatesni trgovini Josip Sinigoi,
Aleksandrova cesta 18. 420

Snežne čevlje, galoše, autoplašče
in zračnice (pnevmatike) popravlja
solidno in poceni F. Dolenc, vulkani-
zacija, Aleksandrova cesta 35, dvo-
rišče. 367

Ska ljiče
iz črne pločevine, lakirane v velikosti
¼, ½ in 1 kg, oddam po zelo ugodni
ceni, Miklošičeva ul. 2 II, vrata 4. 388

Manjše posestvo
v bližini Maribora vzajem proti ta-
košnjemu plačilu v najem. Naslov po-
ve uprava »Večernika«. — 405

Hitro popravilo ur,
ceno in točno z 1—5 letnim
jamstvom pri trdki A. Sto-
jec, Maribor, Jurčičeva ulica
8. Po stenske in stoječe ure
se pride na dom! 76

Vse potrebščine za dom,
kakor posteljno in ostalo perilo,
senčnike, čajne pupe, blazine za diva-
ne, gobeline, zavese, pregrinjala, ro-
čne torbice itd., vse krasno izdelano
in poceni dobite samo pri L. Küttner,
Maribor, Vojašniški trg 3. 52

Jeklene hiše.
Interesantom načrti na vpogled v
uredništvu »Domačije«, Maribor, Ko-
roška c. 10. 422

Iščem mesto vajenca
za marljivega dečka če mogoče s hra-
no in stanovanjem v hiši za manu-
fakturno, spekerijsko, trgov. železni-
ne, ali mehanikarja, elektrotehnikarja,
ključavničarja. Ponudbe prosim na
upravo lista pod šifro »Laško«. 421

Stanov
le
obstoječe iz dveh majhnih sob in ku-
hinje oddam mirni stranki brez otrok.
Vprašati: Pobrežka cesta 21. 425

Kovčki za potovanje.
torbice iz usnja, listnice, denarnice,
gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in
po najnižji ceni pri Ivan Kravos,
Maribor, Aleksandrova 13. 329

Sobo in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Fra-
njo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Kupim staro zlato
srebrni denar, umetno zobovje po naj-
višjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in ju-
velir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Električne inštalacije
popravlja, svetilke, likalnice, motorje,
aparate, elektro blago po konkurenčni
ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Sloven-
ska ulica 16. 117

Velika zaloga kuhinjske posode,
lišne in kuhinjske potrebščine vseh
vrst. Vsaki gospodnji znana prvovrst-
na emajlirana posoda znamke »Her-
kules« iz tovarne Sphinx. Ia. alumi-
nijevo in litoželezno postekleno po-
sodo. Nadalje mline za meso, orehe,
kavo, mak in poper. Tehnice za kuhi-
njo in meropreizkusne za trgovce z
uteži. Ribeže ravne, okrogle, polokro-
gle in oglate. Lopatice za oglje, pepel
in smeti, Sita, deske za testo in va-
ljarje. Likalnice. Razne oblike za vsa-
kovrstno pecivo. Kutije za specerijo
in dišave. Kotličke in šibe za sneg.
Kotličke za polento iz kotlovin. Sol-
nike, mlečne vrčke, cedila za juho, čaj,
testo in salato. Vedrice, umivalnike
in vrče. Nočne posode. Stiskalnice za
ocvirke in krompir. Samovare »Pho-
bus« in druge vrste. Škafje okrogle in
ovalne. Lonce za kuhanje perila in
perilnice. Jedilno orodje vseh vrst.
Jedilne servise iz porcelana. Krožni-
ke iz porcelana in kamnine. Umival-
ne garniture in vse vrste steklene
robe. Potne pletene košare in cekar-
je. Postrežba točna in solidna! Cene
konkurenčne! Albert Vicel, Maribor,
Glavni trg št. 5. 334

NAZNANILO PRESELITVE!

Naznanjam cenjenim damam, da sem preselila svoj

DAMSKI MODNI SALON

iz Orožne ulice št. 1 v

Slovensko ulico 18.

Prosim, da se mi dosedanje zaupanje ohrani tudi v bodoče.

Z velespoštovanjem Magda Čutič.

OTVORITEV „MEDO“ PRODAJALNE

Na mnogobrojno željo ljubiteljev MEDO kave smo otvorili
v lastni hiši na Glavnem trgu št. 21 najmodernejšo
urejeno prodajalno na malo, v kateri bomo razen naše
mnogo priznane najboljše MEDO kave ineli tudi razno
drugo spekerijsko, kolonijalno in delikatesno blago najboljše
kakovosti v zalogi. — Nudili bomo začasno našim cenj-
odjemalcem s poskušnjo MEDO kave ali čaja (čajna ročka)
ali pa kaj drugega, tako da se rez spleča priiti v našo pro-
dajalno. — Gospode trgovce kateri so dosedaj vodili MEDO
kavo pa vliudno prosimo, da jo naj tudi v naprej vodijo
in da nas stem ne smatrajo kot konkurenta 427

MEDO D. Z. MARIBOR, GLAVNI TRG 21

Kam gremo danes in jutri?

V Beraničevo gostilno „Mesto Trst“ na-
sproti bolnice, kjer bo pojedina jetrnih in
krvavih klobas 441

Inventurna prodaja samo do 20. marca 1929.

Belo platno Din 7.—, 8.—, 10.—, 12.—
Platno za rjuhe „ 20.—, 22.—, 24.—, 30.—
Parhent za obleke „ 6.—, 7.—, 10.—, 15.—
Volna za obleke „ 10.—, 18.—, 28.—, 32.—
Razne vrste svile „ 10.—, 18.—, 28.—, 32.—
ter vse manufakturno blago kupite po čudovito
nizkih cenah samo do 20. marca t. l. pri trdki

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg 17.

Špecerija

in razne delikatese
pristne kranjske klobase

sir, čajno maslo ter razne marinirane ribe
najugodnejše v trgovini 298

FRANC VRHUNC
MARIBOR, MAISTROVA UL. 17

Semena

vsake vrste deteljna, travnata, vrtnarska in cvetlična
najboljše kakovosti priporoča

M. BERDAJS, MARIBOR
Ustanovljeno 1869 444 Telefon 351

Cepana drva

dobavi po zmernih cenah

Viktor Glaser, Ruše

POSESTNIKI AVTOMOBILOV

Pozor!

Prevzamem vsa lakirniška dela za avtomobile, vozove, i.t.d. po novem
brizgalnem sistemu v najmodernejših email barvah. Po svojem — naj-
novejšem ameriskanskem sistemu urejenem brizgalnem načinu lahko
zadostim vsem zahtevam te panoge v vsakem oziru ter si dovoljujem
opozarjati na to p.t. interese. Tudi vsa krovška in tapetniška dela
se izvršujejo najboljše in po najnižjih cenah. — Z velespoštovanjem

Franc Ferk, Maribor, Jugoslovanski trg 3

SADJARJI!

Nabavite si pravočasno original

'Holder' sadne brizgalnicesvetovnoznane, od strokovnjakov
najbolj priznane. - Glavna zaloga:**Petar J. Miovič**
kr. dvorski dobavitelj
Maribor
Kopitarjeva ulice št. 6

429

**Pristne kranjske klobase, domače
preka'eno meso, velikonočne šunke,
izvršna domača vina, pivo črno in
belo, dober sladki jabolčnik**priporoča po najnižjih dnevnih cenah trgo-
vina z mešanim blagom 431**FRANJO KOSI**
Maribor, Gosposka ulica 46**Trboveljski premog,**bukova drva, kakor drva v kolobarjih najceneje v novo
otvorjeni trgovini z lesom in premogom, pri**Ivan Naveržnik,**
Aleksandrova c. 16.

126

SCHROLL-OVO PLATNO

ima vedno na zalogi trdka 382

FRANJO MAJER, Maribor, Glavni trg 9**OGLAS.**Glasom sklepa kr. sudbenog stola v Varaždinu z dne 17. novem-
bra 1928, šte. 8823-gr. je dovoljena**eksekutivna dražba nepremičnin**Irme, Milana in Ljudevita Obsieger iz Varaždina, vpisanih v zemlj. vl.
šte. 366 k. o. Varaždin, vrednih Din 400.000—, in sicer je za dražbo
določen edini dražbeni narok dne **4. marca 1929** ob treh popoldne pri
sudbenom stolu v Varaždinu, soba šte. 9. Dražbi je izvršen hotel
„Janje“ z restavracijo, ki sestoji iz 17 hotelskih in 7 stanovanjskih sob,
z vsemi potrebščinami, stranskimi prostori, ledenica, hlevi i. t. d.Popoldne istega dne se bo prodalo na javni dražbi na licu mesta
v hotelu „Janje“ v Varaždinu (Kukuljevičeva ulica 17) hotelski in go-
stilniški inventar. 434

Obiščite

**Lipski pomladanski
sejem 1929**

Otvoritev 3. marca

Ne bo Vam žal!Razstava vzorcev od 3. do 9. marca
Velika tehnična in
stavbena razstava od 3. do 13. marca
Tekstilna razstava od 3. do 7. marca
Razstava čevljev in usnja od 3. do 6. marcaVsa navodila Vam daje častni zastopnik za mariborsko oblast
dr. Scheichenbauer, kemični laboratorij,
Maribor, Trg svobode 3, ali pa
Leipziger Messamt, Leipzig.

Spomnite se CMDI

PARNA
PRALNICApere moško perilo
kot novo!

Telefon 480

Centrala: Frankopanova ul. 9.
Podružnica: Vetrinjska ulica 7.**Korespondenta**za srbohrvatski, slovenski in nemški je-
zik iščemo. Nastop službe takoj. Reflek-
tanti morajo imeti primerno prakso in
obvladati gorimenovalne jezike, steno-
grafijo in strojepisje. Prosilci iz mlinar-
ske stroke imajo prednost. Oftere s pre-
pisi spričeval in sliko naj se pošljejo pod
šifro »Velemlin« na Aloma Company,
Ljubljana. 413**Natrla jajca**po 1 Din in 1'25 Din dobite pri
Juriju Ehlu, Maribor
Maistrova ulica 6NAJVEČJA SENZACIJA JE NAŠ NOVO
UVEDENI AMERIKANSKI**KREDITNI SISTEM**

8—12 MESECEV KREDITA

državnim in občinskim nameščencem kakor tudi solventnim ku-
povalcem drugih poklicov, ako se izkažejo z odgovarjajočo izkaznico.

Blago se izloči takoj. Samo 10%, predplačila!

Na ta način je omogočeno tudi manj imovitim, da si
nabavijo prvovrstno radio-napravo. Dosežena je torej
najvišja mera v pogledu naše individualne prodajne
organizacije, pridobivanja kupovalcev kreditnega sistema,
tehničnega nasveta, tehnike cene, tako da lahko mirno
vestjo trdimo, da smo v radio prodaji zavzeli vodeče
mesto. Zato kupujmo samo v **radio-specialni trgovini****RADIO-STARKEL, MARIBOR, TRG SVOBODE 6**VELIKA
IZBIRA

2433

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa, ezenč-
nega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka itd. od trdke „Patria“. Zagreb.**JAKOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 19**

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!